Przemysl, 1915 február 11. Egyes szám ára 10 fillér. 106. szám.

Megjelenik — hétfő kivételével — lehetőleg naponta a cs. és kir. várparancsnokság jóváhagyásával.

TÁBORI UJSÁG

Csapatok, parancsnokságok és intézetek a lapot 50-es csomagokban a 82. tábori postánál is beszerezhetik.

A lap tiszta jövedelmét a Przemysl védelmében hősi halált halt m. kir. honvédek és népfelkelők özvegyeinek és árváinak támogatására forditjuk.

Szerkesztőség: Royal-szálloda, II-ik emelet 36. Kiadóhivatal: Knoller és Fia könyvnyomdája.

Przemysl multja és ostromai.

„*Hauser L.*: Przemysl városának monografiája" alapján.

II.

III. Oláhok ujabb ostroma.

1614.

1614-ben Murz Kantemir oláh vajda tatárok segitségével ostromolta a várost. A város a vajda kezébe került s az ostromló sereg fel is dulta azt.

IV. Kozákok ostroma.

1648.

1648-ban a kozákokat *Chmielnicki Bohdan* vezeti Lengyelország földjére. A vezér — Kapustynski ezredes parancsnoksága alatt — gyengébb különitményt indit Przemysl ellen.

Kapustynski november 4.-én érkezik kis kozákcsapatával Przemysl alá, de már Błonia elővárosban váratlanul erős ellenállásra talál, ami a kozákok visszavonulását idézi elő. Csak miután Lembergből erősitések érkeztek, akkor kezdi el Kapustynski november 6.-án a város ostromlását.

Przemyslnek ebben az időben nagyon kis számu védőrsége volt s csak váratlan segitségnek köszönhette, hogy megmenekült az ellenségtől.

Korniakt Károly ruthén származásu, zuravicai földbirtokos, befolyásos és gazdag nemes ember látja a veszélyt, amely Przemyslt fenyegeti. Összegyüjt a környéken néhány ezer földmivest, akikkel Przemysl felmentésére indul s megtámadja a kozákokat. A meglepett ostromló csapat rémülten szétszalad, számos hadifoglyot, söt az ezred lobogóját is a győzők kezében hagyva. Maga Kapustynski is halálos sebet kap s a csatamezőn vérzik el.

Ezután kinyilnak a várkapuk, s a megmentett lakosság diadalmenetben kiséri Korniaktot a plébánia templomba, ahol a zsákmányolt zászlót a polgárok örök emlékezetül az Istenanya oltára mellett helyezik el.

V. Svédek ostroma.

1656.

II. János Kázmér lengyel király (1648—1668) nem akarta X. Károly Gusztáv svéd királyt (1654—1660), mint ilyet elismerni. Ez volt az oka a lengyel-svéd háborunak.

Néhány győzelmes harc után *X Károly Gusztáv* 1656-ban seregével Jaroslau alá érkezett, s innen egyik hadvezérét, a skót származásu *Douglast* küldte ki Przemysl ellen.

Március 8-án érkezett Douglas a San balpartjára, ahol felütötte táborát. Már a következő napon rohammal akarta a várost bevenni.

Március 9.-én reggel 3 órakor egy zasaniei zsidó a svédek egy részét átalvezette a befagyott folyón. A jég azonban beszakadt, s a svédek nagy része a jeges vizbe fult. Ezt az alkalmat kihasználta a várőrség és fegyverekben, lovakban és ruházatban gazdag zsákmányt ejtett.

Március 10., 11. és 12-én alábbhagyott az ostrom, mert a svédek beakarták várni a jég lefolyását. Egyelőre csak parlamentért küldtek a városba azon felszólitással, hogy a város adja meg magát.

A przemysliek ezzel időt nyertek, s követeket küldtek az ekkor Lembergben tartózkodó János Kázmér lengyel királyhoz azzal a kérelemmel, hogy küldjön gyors segitséget.

Március 13-án Douglas átkelt a Sanon, s a várfalak előtt megállva felszólitotta a várost, hogy adja meg magát. De mikor jelentették neki, hogy *Czarnecki István* kiewi várnagy és Ő királyi Felségének főezredese nagy sereggel Przemysl felmentése céljából közeledik, Douglas jobbnak látta az ostromot abbahagyni, s hadiszállását Radymnoba tette át. Elvonult anélkül, hogy Przemyslnek jelentékeny kárt okozott volna.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA.

Kórágyon.

Hányszor süvitett az ellenséges golyó fejem felett; hányszor robbant szét felettem a srapnell: mindannyiszor összehuzott nyakkal bujtam meg, elhuzódtam a veszély elől, ragaszkodtam nyomorult életemhez, szépnek találtam az életet, szebbnek, mint a dicsőséges halált.

S most, „lassu méreg, lassu halál emészt". Betegen fetrengek kórágyamon s várom a szégyenletes halált. Sokszor elpirul az arcom, fejem tele fut vérrel, szégyenlem magam önmagam előtt, hogy oly mereven ragaszkodtam az élethez, amikor dicsőségesen, katonához méltóan halhattam volna meg.

De mégsem halok meg. Legalább is igy nem. Lesz még egyszer ünnep a világon, lesz még egyszer várharc s akkor... akkor én is ott leszek... ismét ott leszek. De nem fogok elbujni, nem kerülöm a halált, hanem megyek... megyek előre mindaddig, amig csak lehet... amig csak birok... amig csak ellenséges golyó nem furja át szivem, vagy szurony nem járja át beteg tüdőm.

S akkor boldog leszek... igazán boldog. Még egyszer fejembe tódul a vér, elpirulok, de nem a szégyentől, hanem a dicsőségtől, a boldogságtól. Boldog leszek, mert kijátszottam az életet, kijátszottam a halált, becsaptam a vén kaszást. Boldog leszek, mert érzem, hogy tudok uralkodni magamon, hogy meg birom változtatni a világrendet, mert hiába szánt nekem a fátum természetes halált, hiába van a fekete könyvben bármi is megirva: az lesz, amit én akarok, ugy halok meg, amint nekem tetszik, — dicsőségesen.

Szinte látom magam holtan feküdve egy árokparton, mosolyra huzott ajakkal, örömrepeső, félig nyitott szemekkel; érzem az utolsó pillanatok boldog érzéseit; szinte fel vagyok villanyozva, érzem ványadt izmaim acélosodását, duzzad bennem az önakarat, a dicsvágy sarkal; fel is kelek... szorult itt a levegő... kicsi nekem itt ez a szoba... nekem szabad levegő, nagy tér kell... nekem a harcmező, a tüzvonal, az ellenség látása kell. Magyar vagyok, nem az ellenségtől, a természetes haláltól félek.

Igaz, hogy sirom jeltelen lesz; nem hirdeti fennen hatalmas ködarab, hogy én is éltem valaha, de legalább nem is zavar a gyászolók siránkozó hangja, nem tördeli koporsóm mellett senki a kezeit... azután meg gyorsabban is elfelednek.

Ha megtudják, hogy elestem s a tömegben el vagyok veszve, pár napig sajnálkoznak rajtam, jó ismerőseim beszélnek rólam. De csak pár napig, s azután... azután pihenek nyugodtan; elfeled mindenki, csak az a vén szomoru-füz rázza meg időközönként lombjait, csak az suttog hozzám édesen, andalitó zeneként ringat álmodozásomban, amelyet tévedésből szurnak közénk, amikor elhantolnak.

Na meg évek multán öreg bajtársaim unokáinkat térdeiken ringatva fogják mesélni, hogy „volt egy katona, nevére nem emlékszem, de szembe mert nézni a halállal, s amit keresett, meg is találta: dicsőségesen esett el a harcmezőn".

Körmendy Dezső.

HADI HIREK.

A Kárpátokban.

Norddeich radioállomás, február 10. Az Erdös-Kárpátokban tegnap délután sikerült a szövetségeseknek a volóczi nyeregtöl északra fekvö egyik községet, melyet az oroszok makacsul védtek, több napos küzdelem után elfoglalni. Ez alkalommal sok hadifogoly, nagymennyiségü löszer és egyéb hadi anyag jutott kezeink közé.

A Kárpátok további harcvonalán is heves harcok folytak. A nyugati részen az oroszok összes támadásai meghiusultak, s ez alkalommal 340 hadifogoly és három géppuska jutott kezeink közé.

Bukovina.

Bécsböl jelentik február 10-iki kelettel: Bukovinában Kimpolungtól északkeletre csapataink megszállották Wamát.

Norddeich, radioállomás, február 10. Bukovinában az elönyomulás egyre tart.

Orosz hadszintér.

Bécsböl jelentik hivatalosan február 10-iki kelettel: Lengyelországban és Nyugat-Galiciában semmi emlitésre érdemes változás sem történt.

Az egész harcvonalon csak tüzérségi harcok folytak.

Berlinböl jelentik február 10-iki kelettel: A keletporosz határon sikerült kisebb jelentöségü eredményeket elérni.

Francia hadszintér.

Norddeich radioállomás, február 10. A nagy föhadiszállásról vett értesülés szerint a nyugati hadszintéren semmi jelentös esemény sem történt.

Török háboru.

Konstantinápolyból jelentik február 9-iki kelettel: A török hajóhad Jaltát bombázta és elsülyesztett egy orosz csatahajót.

A török elövéd néhány századának sikerült Tussum és Serapeum között a Szuez-csatornán átkelni, amely alkalommal egyik angol cirkáló megsérült.

Konstantinápolyból jelentik február 10-iki kelettel: A nagy föhadiszállás jelentése szerint török csapatrészek Tussum és Serapeum között már átlépték a Szuezcsatornát. A török tüzérség tüze sulyosan megrongált egy angol cirkálót.

Anglia visszaélése a semleges lobogóval.

Stockholmból jelentik február 10-iki kelettel: Svéd hajóstársaságok körében az az általános vélemény alakult ki, hogy Anglia azon eljárása, melylyel semleges lobogót alkalmaz angol hajókon, a semleges tengerhajózást teljesen megsemmisiti.

A sajtó elitéli Anglia meglepöen ledér álláspontját, amely a gyávaság jele, s amely veszélyezteti a kis államok jogait. Csodálkozik azon, hogy az angol nemzet, amely magát a tengerek urának nevezi, minden tekintetet félretéve, a semleges lobogó használatában keres menekvést.

Norvég körökben az a vélemény van tulsulyban, hogy Anglia tényleg mégse fog semleges lobogó alá rejtözni, mert ez egyáltalán nem volna összeegyeztethetö az angol „fair play"-vel.

Anglia.

Koppenhágából jelentik február 9-iki kelettel: A „London News" közli az elveszett angol hajók második lisztáját, amelyben 21 gözös szerepel.

Londonból jelentik február 10-iki kelettel: Asquith miniszterelnök a képviselöházzal közölte, hogy az angol hadsereg összes rangosztályaiból február 4-ig a nyugati hadszintéren körülbelül 104.000 ember veszett el.

Az oroszok és a nemzetközi jog.

Bécsböl táviratozzák február 10-iki kelettel: A „Neue Freie Presse" közli a „Wiadomosci Polskie" egyik jelentését, amely oroszoknak olyan nemzetközi jogsértéséröl rántja le a leplet, amelyeket az oroszok gyakran elkövettek.

A „Wiadomosci Polskie" levelezöje az orosz hadifoglyok között Brodyba való osztrák ruthéneket talált s ez alkalommal kitünt, hogy az oroszok már a Galiciába való betörésük elsö idejében ujonczozást tartottak Galiciában, ez alkalommal sorozták be a szóban forgó hadifoglyokat, akiket azután éppen a galiciai harctérre küldtek ki.

Mozgolódás Oroszországban

Pétervárról jelentik február 10-iki kelettel: A „Nowoje Wremja" jelentése szerint Smilten-ben (Livland) kormányellenes proklamációkat terjesztenek.

Japán.

Tokióból jelentik február 10-iki kelettel: A japán tengernagyi hivatal közli, hogy az „Osama" páncélos cirkáló a mexikói partokon zátonyra futott.

A katonai érdemkereszt viselése.

Az 1914. évi november 21-én kelt 71. számu honvéd „Rendeleti Közlöny"-böl: Ö császári és apostoli királyi Felsége elsö föudvarmesteréhez, Montenouvo Alfréd herceghez 1914. évi november hó 16-án intézett legfelsöbb kéziratával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a békében megszerzett katonai érdemkereszt az esetben is viselhetö legyen, ha ehez tulajdonosa a hadidiszitményt az ellenség elött kiküzdötte vagy kiérdemelte, továbbá, hogy a katonai érdemkereszt valamely magasabb osztályának adományozása esetén a korábban adományozott alacsonyabb osztály szintén viselhetö legyen.

Repülönk beérkezése.

Tegnap, kedden déltájban megérkezett várva várt repülönk s hozott is magával közel kétezer levelezölapot. Bizony ennyi posta nem nagyon oltotta el a levélszomjuságot, de eláruljuk azoknak, akik most levelet nem kaptak, hogy rövid idön belül kegyesebb lehet hozzájuk a sors.

Repülönk nem soká tartózkodott körünkben, s már ma (szerdán) el is szállott várunkból.

Egy másik repülönk a déli veröfényben felderitö repülést végzett.

Aranykönyv.*)

A negyedik honvéd menetezred egyik öt emberböl álló járörét november 25-én Lazynál meglepte és körülfogta egy orosz szakasz. Heves tüzharc fejlödött ki, melyben az oroszok nagy tulerejüknél fogva rövid idö alatt fölénybe jutottak.

A járör két honvéde *Müller János* és *Kempf Viktor* felismerték a helyzet tarthatatlanságát és villámgyors elhatározással szuronyt szegezve áttörték az öket körülfogó orosz gyürüt és kivülröl pusztitó tüzet nyitottak a bajtársaikat szorongató oroszok oldalába és hátába. Ezen magatartásukkal lehetövé tették bajtársaik menekülését is, akikkel együtt addig tartották magukat az orosz szakaszszal szemben, mig erösbitést kapva, támadásba mehettek át. Támadásuk sikerrel járt, az oroszokat elüzték.

Kórházban.

Oly szomoru ma este a spitál;
ólálkodik a Csend az ablakomba'
és homlokát az üveglapra nyomva
bámészan a szobámba kandikál.

A Végröl bongva misztikus mesét
szivem sok apró hurja sorba rezdül
s a jégvirágos ablakon keresztül
beszürödik az esti szürkeség.

Halálfejes, kék orvosság-üveg...
... Olyan ott künn egy hóbelepte ciprus,
mint óriási, nagy cukorsüveg!

Az ablakpárkány bádog-peremère
Az Ég fehér hópelyheket szitál,
Szomoru most a Garnizonspitál!

Ktb.

TUDAKOZÓDÁS.

Dr. Seidner Samu fötörzsorvos urat kérem, cimét velem tudatni, mert kórházban fekszem. Lemberger (Komor) László, Festungsspital, No. IV., III. Abt. 24. terem.

Meteorologiai jelentés.

Február 10.

Február 9-iki megállapitás.
Hömérséklet: Min. — 11 C⁰. Max — 5 C⁰
Viszonylagos nedvesség: 89—98⁰/₀.
Szélerösség: 2 mp. Irány: Délkelet.
Barometerállás: 755—758 mm.
Felhözet: semmi.
Prognózis február 11-re: Hösülyedés. Borulás. Délkeleti szelek.

*) A kitüntetési javaslatok alapján.

Utánnyomás tilos. Kiadó és szerkesztö Knoller Hirsch Nyomatott Knoller és Fia könyvnyomdájában Przemyśl